STARA GRADINA U PLJEŠIVICI

POVIJEST PRILIPJA I NJEGOVI GOSPODARI — ŠTO JE PRONAĐENO — PLJEŠIVIČKE ISKOPINE U SLIKAMA

Mišićev vočnjak, nod kojim je otkrio podzemne prostorije. U sredini slike je ulaz u podzemlje. — Slika je snimljena sa Mišićeve kuće.

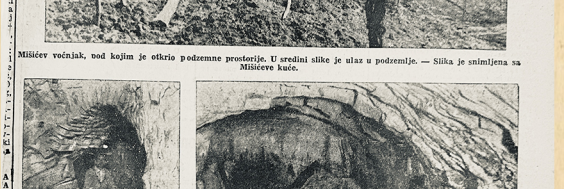

Boltani prolaz iz srednje u lijevu prostoriju. Lijevo se vide 2 rupe, koje su služile zamaknu za kakove police ili skrinje. Desni rub prolaza sav je obliven sigama.

Nezasuti dio (jedna trećina) srednje prostorije. A: ulaz u lijevu prostoriju, B: podno zida bunar, C: ulaz u desni rov.

Vrlo je zanimljiva vijest, koju su donijele »Novosti« u broju od 20. o. mj. (marta) o nalazu temelja i svodnih prostorija, koje su nađene deset duboko pod zemljom. To je otkriveno u Prilipju, te vlasnik nastavlja iskapanjem, sabirući svaki predmet, što ga tamo nađe. To je eminentno važno, jer će i to služiti općedrživnu vremena, te kojega ova gradjevina potiče.

Mjesto toga nalaza je Prilipje. To mjesto je vrlo staro naselje. Kad je pok. Ivan Kukuljević nekoć posjetio Prilipje, zabilježio je sljedeće: »Prilipje za Velikima Vratima, pola sata od Pleščivice bilaše takodjer stari grad, a kako se priča i zamišljastan, tu su kasnije iz zidinah sagradili lovačku kuću, ali se od zidinah sad više ništa ne vidi.

Ova se bilješka svakako odnosi na ređenu otkriće i vidimo da je u doba Kukuljevićeva posjeća u narodu živjela tradicija o nekakvom gradu, pače i samostanu, koji je tamo stajao. O samostanu dakako nema govora ali o gradu svakako. Ne smijemo ipak misliti, da je ta tradicionalni »gradbio kakav »Burg«, »castrum« ili »arx«, već ovećí dvorac. Znamo da naš narod rado gove svaki dvor »gradom«.

Držimo, da je to nekoć bio »grad« Prilipje. Prilipje je spadalo nekoć pod silnu gospoštiju lipovačku, koioj su bili gospodari knezovi Okićki, koji su iza provale Tatara (1252) sagradili grad Lipovec. God. 1263 proda Ivan Jaroslav Okićki sa sinom Ivanom grad i zemlje lipovačke Kotaševu, sinu Stjepana Babonića. Medju raznim imanjima plemićkima Lipovca spominju se i darovana zemlja (terra donativa) »Prilepi« — Prilipje.

Prilipje je varada bilo dielom gospoštije lipovačke. Kada je 1501 Ivan Korvin sagradio grad u Jastrebarskom, nestaje ove gospštije lipovačke, koju naslijedluje gospoština Jastrebarsko. Tako nakon Ivana Korvina postaje gospodari Jastrebarsi Petrovi, a od 1519 Erdödy. Negdje je bila bilješka, da je kralj Sigmund o. g. 1381 naselio u Prilipju bosanske plemiće Hervoje. Tu bilješku nisam mogao provjeriti. Godine 1592 dao je Petar Erdödy imanje Prilipje s nekoliko kmetova Blažu Hervoju, čemu je prigovarao Toma Erdödy.

Porodica Hervoja držala je od tada imanja i dvor u Prilipju a osim toga stekla i zemljište posjede u Pavančjaku, Domagovčiu i Calberkovom. Godine 1683 bili su u župi plešivičkoj četiri kurije plemićki dvorci dvije u Prilipju, koje su držali Ivan i Djuro te Stjepan Hervoj. God. 1736 posjedovalu ta imanja Aleksandar Hervoj, supruga njegova Kata Cobić i 19-godišnji sin Josip Hervoi. Kako su ovi bili vrlo zaduženi, to su iste godine prcd zagrebačkim kaptolom ta svoja imanja založno obvezali za 2750 forinti Nikoli Kušević, karlovačke krajine kapetanu.

Oko godine 1770 već je Prilipje u posjedu i vlasništvu opata Ivana Plessa. Za vrijeme urbarske regulacije 1774—1784 nalazimo u Prilipju Plessove kmetove Juru Mišića, Jeru Haramina, Nikolu Oštrića i Tomu Jagunića. God. 1777 bilo je kuća Plessa mlienjati svoja imanja s Petrom Spišićem, čemu je prigovarao grof Krsto Erdödy.

To bi bio u kratko nacrt prošlosti Prilipja, na držimo, da protiedjeti ostaci gradjevina, nisu drugo već ostatci stare kurije prilipske, koju su valida već u XVI stoliću podjeli Hervoji, a potonji gospodari možda proširili. Kad je napuštena ta krtija ne znamo.

E. Laszowski.

PREDAVANJA ZA RODITELJE DUŽAT ĆE SE SVAKOG POSLJEDNJEG ČETVRTKA U MJESECU. Zagrebačka školska poliklinika priređuje svakog posljednjeg četvrtka u mjesecu predavanja za roditelje srednjoškolske djece. Svrha je tim predavanjima, da se roditelji informiraju o odgoju djece sa tjelesnoga i zdravstvenoga gledišta. Ovdje će predavanjima uvijek će izlaziti u dnevnim novinama u rubrici »Predavanja«. Ovaj puta, u četvrtak 26. o. mj. drži predavanje gdja dr. Vera Stein Ehrlich o uljevaju bolesti na dječji karakter. Predavanje u prostorijama državne školske poliklinike, Medulićeva ulica broj 34, II. kat u 18 sati.

Sportski plesni klub u Ljubljani održao je ovih dana natječaj za prvenstvo Dravske banovine — na koji je bio pozvan i zagrebački Amaterski plesni klub APK. — Vrhovni plesni sud sastavljali su gg. Ing. Hass iz Ljubljane i dr. Dure iz Zagreba. Natječaj je bio razdijeljen u tri razreda, a plesom ravnao je veliki plesač g. Jenko iz Ljubljane. Izvan razred sačinjavao je posebnu kategoriju, pa su pobjednici u ovim razredima nagradjeni posebnim nagradama. Tako je prvo mjesto odnio zagrebački par g. Mirosavljević i gdjica Kastner, a drugo mjesto odnio je Ljubljanski par gospodin i gdja Kovač. Klasifikacija parova, koju su proveli stručni suci, bila je primljena od športske Ljubljanske publike s velikim odobravanjem, jer je priznata pobjeda zagrebačkog para u višem razredu. Drugog dana održana je konferenca između oba kluba u cilju osnivanja Jug. saveza za plesni šport.

THERMI SERVICE
dostavlja u kuću proklasan objed (večeru) u specijalnim spremama za čuvanje toplime. Sada prestpite znatan popust. Telefon 35-22. Uprava: Gundulićeva ulica 31 (u prolazu Croatia kina) I kat, telefon 60-73. Fin 870

PREDAVANJE
VIII. Predavanje o Finskoj. U srijedu 30.